

TDK Híradó

2005. október

*Az Eötvös Loránd
Tudományegyetem Állam- és
Jogtudományi Kar Magyar
Állam- és Jogtörténeti
Tanszék Tudományos
Diákkörének folyóirata*

Riport Dr. Képes Györggyel

Ahol egy diák védte a várat

Jogtörténeti konferencia Rothenburgban

Kaspar Hauser, Európa gyermeke

Nyári egyetem Heidelbergben

Rákóczi manifestuma

Játék - novella -

MAJT TDK

Kedves Olvasók!

A TDK-Híradó az elmúlt évben vált rendszeresen megjelenő havilappá, és tekintettel a sikerre, idén ismét jelentkezik. A cím talán megtévesztő, hiszen ez a lap nem csupán a MÁJT TDK-soknak szól, hanem minden érdeklődőnek kíván színvonalas szórakozást nyújtani, bepillantást engedni egy-egy különleges, izgalmas témába.

Minden év változást hoz magával. Hallgatók végeznek, egyre magasabb évfolyamokba lépnek, Erasmus-szal külföldre mennek... Szeretnék az összes munkatárs nevében köszönetet mondani Mohácsi Barbarának, aki a tavalyi évben hihetetlen kitartással és lelkesedéssel szerkesztette ezt a lapot. Munkájára építve szeretném megőrizni a sikeres rovatokat, így minden számban szó lesz majd egy-egy város jogtörténeti érdekességeiről, megismerkedhetnek egy oktatóval, és olvashatnak az ország kulturális életéről.

Céлом, hogy igazi élményt nyújtó sajtóterméket juttassak el Önökhöz, hogy a TDK-Híradót lapozgatva apró érdekességekkel bővüljenek ismereteik. Emellett szeretnék tanszékünk demonstrátori karán túl fiatal kutatóknak is lehetőséget biztosítani az írásra, és az Önök véleménye, kritikája is rendkívül fontos számomra, így megnyitottam a tdkhirado@freemail.hu email címet, ahova cikkeiket, megjegyzéseiket várom!

Ebben az idei első számban több cikket olvashatnak a július elején Rothenburgban megrendezésre került jogtörténeti konferencián szerzett élményeinkről. Megismerkedhetnek dr. Képes Györggyel, akinek kislánya éppen lapzártánk előtt néhány nappal született meg. Felfedezhetik, hogy milyen aktuálpolitikai jelentősége van Pápának, kultúra rovatunkban pedig egy fiataloknak meghírdetett pályázaton díjazott novellát olvashatnak egy negyedéves joghallgató tollából.

Remélem, az októberi szám kellemes időtöltést nyújt majd, és hogy mint rendszeres olvasóinkat köszönthetem Önöket!

*Beke-Martos Judit
főszerkesztő*

Városok jogtörténeti szempontból:

Ahol egy deák védte a várat

Írta: Kiss Bernadett

Pápa a Dunántúl nyugati részén található, mintegy 35.000 fős lakossággal rendelkező kisváros. Nevezik „a Dunántúl Athénjának”, „a templomok városának” is. Napjainkban elsősorban iskolavárosként ismert hat középiskolája és két főiskolája miatt, de az oktatás a múltban is meghatározó volt az itt élők számára.

A Marcal folyó és a Bakony közötti terület, ahol a város fekszik, a honfoglalás idején törzsválasztó gyepű volt, így szláv eredetű lakossága lassan magyarosodott el. A város neve – „Popo gróf faluja”-is ennek az időnek az emlékét őrzi, bár az sem kizárt, hogy I. István kíséretében volt egy ilyen nevű lovag, aki az uralkodótól ezen a területen kapott birtokot. A tatárjárást követően a település számos malommal, harangöntő műhellyel gyarapodott, és 1401-ben Zsigmond király a már városi rangú Pápára hívta össze azt az országgyűlést, amely Garai Miklóst nádorrá választotta. 1444-től vár védte a várost, amely mentességet kapott a harmincadvám fizetése alól, így fejlődésnek indulhatott: 1488-ban már 3000 körüli lakossága volt. Mivel Pápa a Bakony és a Kisalföld találkozásánál fekszik, a város jellegét meghatározta a kereskedelem (bor, iparostermékek) - lakosainak egynegyede kereskedő volt.

1541 után a város életére a török elleni harc nyomta rá a bélyegét, mivel Kőszeggel, Győrrel és Komárommal együtt a harmadik várövezeti sávba tartozott. Ugyanakkor a Pápát birtokló Török Bálint török fogságban volt, így csupán Martonfalvy Imre nevű deákja szervezte a hadi teendőket. A harcokról lelkiismeretesen naplót vezető deák sikerrel szállt szembe az ostromló törökökkel – míg a császári generális az „úri renden levőkkel” kiszökött a városból. A siker hatására sok betelepülő érkezett Pápára, amely már az egész országra kiterjedő vám- és adókváltságokkal rendelkezett és iparosai céhekbe tömörültek. 1554-től, Veszprém eleste miatt Pápa a dunántúli

főkapitányság székhelyévé vált, és a főkapitányok gyakori huszárportyákkal zavarták a török erőket. Amikor Győr feladására került sor, a pápai német gyalogság is pánikba esett és kapitányukkal az élen elmenekültek a várból, amit a török vérontás nélkül elfoglalt és 1597-ig meg is tartott. A később a várba telepített vallon zsoldosok viszont amikor éveken át nem kapták meg a zsoldjukat, fellázadtak, átvették a vár irányítását és tárgyalást kezdeményeztek a törökökkel a vár kezükre játszásáról. A császári erők azonban ostromgyűrűbe fogták a várat, ahol éhínség tört ki, és a zendülők kitörték a várból. Nagy részüket felkoncolták, míg 200 embert, akit a Bakonyban fogtak el, a vár lábánál karóba húztak.

Időközben a város polgárai is megszenvették a változásokat, különösen a nagy számú kálvinista gyülekezet, mert a Wesselényi-féle összeesküvéssel kapcsolatban és némi ellenreformációs céllal gályarabságra ítélték az 1531 óta működő református főiskola professzorát és a dunántúli református püspököt. A karlócai béke értelmében lerombolták a pápai végvárat, így a lakosság védtelen maradt – pedig a Rákóczi-szabadságharcban ez nem volt veszélytelen. Ugyanis a pápaiak nagy lelkesedéssel fogadták 1704-ben a kurucokat, sőt, az akkori földesúr, Esterházy Antal császári ezredes is felesküdt Rákóczi zászlajára. 1707-ben azonban Rabutin és Pálffy csapatai felégették a várost, amely két ház híján lakhatatlanná vált, és mintegy 2500 lakosa maradt.

Azonban a XVIII. század második felében az Esterházyak révén kialakult a város ma is jellegzetes barokk arculata és élénk kulturális élete. A földesurak várkastélyt, kórházat építettek, patikajogot adtak az irgalmas rendnek, és amikor 1759-től a váci majd egri püspök Esterházy Károly lett a város birtokosa, Fellner Jakab tervei alapján, Maulbertsch freskóival díszített monumentális katolikus

templom épült a meglevő három templom mellé.

Az oktatási feladatokat ebben az időben szerzetesrendek, illetve 1783-tól az ismét a városban működő Református Kollégium látta el. 1531-ben alapították a reformátusok e híres intézményét, de 1526 előtt triviális iskola is volt a város és a plébánia együttes fenntartásában. 1535-1560 között ferences teológiai képezte a környék papi utánpótlását, 1638-ban pedig a város akkori birtokosa, az aulikus érzelmű Csáky László pálosokat telepített Pápara, és számukra kolostort és gimnáziumi épületet emelt. 1756-tól a pálosok teológiát és filozófiát oktató felsőfokú intézmény vezetését is ellátták, így a XVIII. század közepétől a református kollégiummal együtt két felsőfokú – főiskolai jellegű intézmény működött a városban. 1777-re a pálos iskolának nagy szerepe lett a térség oktatásában: három termében három tanár hat osztályt tanított, rendszeresek voltak a polgárok számára is nyilvános mennyiség-tani, történelmi „vizsgák” és a gyakori színelőadások. Az iskola történetén jól végigkövethető a hazai oktatásügy története is: mivel az első Ratio Educationis értelmében egy iskolában annyi osztály létezhetett, ahány tanár volt, a pálos iskolát grammatikai iskolává minősítették vissza, majd a pálos rend feloszlatásával a bencés rend vette át az oktatást. A második Ratio Educationis miatt szükségessé vált a diákokra vonatkozó fegyelmi szabályok rögzítése is: tilos volt színházba, kávéházba, kocsmába járni, tiltották a „fejér személyekkel való gyanús társalkodást”, a kódobálást, a folyóban fürdést (ekkor mintegy húsz malom dohogott a város folyóján), a sárkányeregetést, sőt még a betlehemezést is. A város életét felpezsdítette, hogy a református és a bencés iskola élénk szellemi-tudományos versengést folytatott egymással, és mindkét intézménynek voltak kiváló diákjai. A nemes versengés az államosítás hatására egy időre megszűnt a XX. században, és a bencés iskola utódként működő – ma nyolcosztályos- gimnázium – vált Pápa vezető iskolájává. Érdekes végiggondolni kik is ültek a két „szomszédvár” padjaiban: köztudottan a református gimnázium diákja volt Petőfi és Jókai, de a bencés gimnázium és utódintézménye is büszke arra, hogy Ányos Pál, Deák Ferenc, Hock János, Concha Győző, Pethő Sándor és

Esterházy Móric is koptatta a padjait. Sőt, a bencés gimnázium utódjának szellemi nyíltságát jellemzi, hogy Kövér László és Gyurcsány Ferenc mellett Bereményi Géza is ott diákoskodott.

Talán az is jól jellemzi a város politikai légkörét, hogy 1843-ban itt nyílt meg az ország második kaszinója, 1848-ban a város diákságának mintegy harmada beállt honvédeknek, és amikor a 7. honvédszászlóalj hatszáz fős legénysége megszállt a városban, ezerkétszáz fős egység indult tovább Páparól. Az 1848-at követő megtorlás a várost sem kerülte el, de lakossága folyamatosan gyarapodott, és a volt végvár körüli tó lecsapolásával új, kertvárosias jellegű városrész épült fel tizenöt, egymással párhuzamos, fákkal szegélyezett utcával.

Érdekes megfigyelni a város lakosságának felekezeti megoszlását is: a többséget alkotó katolikus, református és evangélikus felekezet hívei, és a zsidó hitközség tagjai jól megfértek egymással, a felekezeti vezetők is részt vettek a más vallásúak fontosabb ünnepein, társadalmi eseményein. 1899-1929 között izraelita polgári fiúiskola működött, ahol református és bencés óraadó tanárok is voltak, és a város támogatásával épült fel az új zsinagóga. A rabbiválasztásokról a helyi hírlap hosszú tudósításokat közölt, és negatív felhangok nélkül részletezte az ortodox és neológ hitközség éppen aktuális viszályait is.

Ez a békés légkör jellemzi ma is Pápat. Az idelátogatók megcsodálhatják a város barokk főterét, amelyet Európa egyik legszebb barokk terének tartanak, és az Europa Nostra-díjas kastélykápolnát, vagy hallgathatják a kastélykert védett fáinak susogását, miközben –mint e sorok írója is– újra átélhetik, milyen (volt) pápai diáknak lenni.

Jogtörténeti konferencia Rothenburgban

Írta: Képešsy Imre

Ilyenkor, az ősz kezdetén, a hulló faleveleket nézve mindenkinek jól esik visszaemlékeznie nyári emlékeire. Hogy mi okunk lenne nosztalgiázni? Rengeteg, de szerintem legalább kettő akad minden egyetemista életében: egyrészt, mert jól esik felidézni a nem is annyira régmúlt évszak hangulatát, másrészt hogy megoszthassuk élményeinket a rég nem látott ismerősökkel, jelen esetben pedig a újság olvasóival.

Én szerencsére elmondhatom (és azt hiszem, bátran beszélhetek a konferencia összes résztvevőjének nevében is), hogy igencsak kellemesen kezdődött a nyárom, főképp egyetemünk, valamint a hannoveri és a jénai egyetem jogtörténeti tanszékei által szervezett konferenciának köszönhetően.

Ezen konferencia fő témáját a különböző peremrétegek, társadalmi csoportok elleni büntetőjogi fellépés képezte, mint amilyenek Magyarországon a Szt. István korabeli „pogányok”, vagy a későbbiekben a kunok, prostituáltak voltak. Témáinkat tavasszal választottuk ki, a hosszas kutatómunka, a szakirodalom megkeresése után lassan mindannyiunk fejében elkezdett körvonalazódni az előadás. A korai kezdésnek köszönhetően már a vizsgaidőszak előtt elkészültünk az anyaggal, ami hatalmas könnyebbséget jelentett mindannyiunk számára.

Július 7-én, csütörtök reggel kerekedett fel a csapat, melyhez jómagam Győr közelében csatlakoztam, hogy nekivágjunk hosszadalmas utunknak Rothenburg ob der Tauber felé. Jó érzés volt találkozni a rég nem látott ismerősökkel, mindenkinek rengeteg mondanivalója volt.

Jó társaságban azonban gyorsan repül az idő, így szól a mondás, és ez be is igazolódott. Épp, hogy észbe kaptunk, máris Németország földjén láttuk viszont a Dunát. Mikor végre elértük úti célunkat, döbbenetes látvány fogadott minket. Egy igazi középkori várost láttunk, régimódi épületekkel, cégérekkel, mintha csak visszarepültünk volna több száz évet az időben. Az atmoszféra döbbenetes volt.

Kis keresgélés után sikerült meglelnünk szállásunkat, melyre egy rossz szavunk sem lehetett. Miután kialakult, ki kivel lesz egy szobán, a rövid pakolás után máris programunk volt: kis városnézés, majd az első találkozó a németekkel.

Utóbbira a város főterén került sor, hol egy hóhérnak beöltözött idegenvezető csábította az angol turistákat, hogy fényképezkedjenek le vele, majd egy kis városnéző túrára invitálta őket. Mi pedig üdvözlöttük egymást a jénaiakkal és a hannoveriekkal, majd rövid séta után beültünk az egyik vendéglőbe, hol sor került első közös vacsoránkra.

A kezdeti idegenkedés hamar feloldódott, de sajnos a remek vacsora után hamar vissza kellett térnünk szállásunkra, hogy mindenkinek legyen ideje átnéznie az előadását, valamint, hogy leellenőrizzük, bele tudunk-e férni szűk húsz perces keretünkbe. Nagysokára, természetesen német szavakkal a fejemben sikerült elaludnom.

Másnap a reggeli után elindultunk a konferenciára, melynek a „Kriminalmuseum” üvegterme adott otthont. A házigazda, Herr Schneider és a professzor urak üdvözlése után megkezdődtek az előadások. A konferencia menete egy kis betekintést engedett a németek (a mienkéhez képest) sokkal gyakorlatiasabb jellegű oktatási rendszerébe.

Az előadások időrendiség sorrendjében következtek, majd minden 2-3 előadás után megkezdődött a hallottak megbeszélése. Ennek keretében az előadókhoz fel lehetett tenni kérdéseket nemcsak az oktatók, de a hallgatók részéről is; az is előfordult ugyanakkor, hogy a professzor urak fűztek megjegyzést egy-egy előadáshoz.

Atémák megválasztásánál ügyeltünk arra, hogy olyan dolgokat mutassunk be a németeknek, melyek kifejezetten Magyarországra jellemzőek, és ez a törekvés kölcsönös volt. Az előadások nagyon érdekesek voltak, a hangulat már a kezdetektől fogva nagyon jó volt.

Az ebédszünet számomra két dolog miatt is emlékezetes maradt: egyrészt a főtéren megkóstolhattuk a helyi „hot-dogot”,

azaz a Bratwurstot, mely amerikai megfelelőjét mindannyiunk szerint lepipálta. Másrészt ez után következett saját előadásom, mely a betyárvilág történetét mutatta be. Az első nap előadásai után zárásképpen meghallgathattuk Jerouschek professzor úr előadását, mely Goethe jogászi tevékenységének egy szeletét mutatta be.

Este ismét közösen vacsoráztunk. Még ha első alkalommal voltak is tipikusan magyar vagy német asztalok, mostanra már sokkal oldottabbá vált a társaság, megkezdődött az ismerkedés. Bevallom, a konferencia előtt bennem is élt a kép azokról a tipikus „porosz, militarista” németekről, azonban nagyon kellemesen csalódtam bennük, nyitottak, kedvesek és vendégszeretők voltak. Éjfélkor azonban ismét el kellett egymástól búcsúznunk, hogy a szombati előadóknak is legyen lehetőségük az utolsó simításokra.

Szombat reggel mielőtt megkezdődött volna a konferencia, Herr Schneider, a múzeum igazgatója körbevezetett minket. A túra során megelevenedett előttünk a középkor büntetés-végrehajtása, ekkor jöttem rá igazán, hogy mennyire más erről egy könyvben olvasni, és milyen szörnyű lehetett a valóságban.

Aröpke egy óras tárlatvezetés után folytatódott a konferencia. Ezen a napon rátértünk a 20. század témáira, ide tartozott a diktatúrák joga, illetve a manapság leginkább aktuálissá váló problémáról, a terrorizmusról hallhattunk előadásokat.

Kicsivel dél után Rüping professzor úr, a hannoveri egyetem jogtörténésze tartotta meg záró előadását, melyben a nemzetiszocializmus kutatásának jogtörténeti jellegéről beszélt.

Ezt követően átadtuk egymásnak ajándékainkat, és elindultunk utolsó közös utunkra a közeli Ansbach-ba, ahol a gyönyörű város utcáit, tereit járva fedeztük fel Kaspar Hauser rejtélyes életútjának végét meggyilkolásáig, kiről sokáig azt hitték, hogy Napóleon unokája volt, és bár ez az elmélet mára már megdőlt, még mindig nem tisztázott, hogy ki is volt ő valójában.

Atúra végén elbúcsúztunk egymástól a jövőbeni viszontlátás reményében, majd elindultunk hazafelé. Fáradtan, de jó hangulattal vágunk neki a hosszú visszaútnak, végül az éjszaka közepére szerencsésen haza is érkeztünk.

Arra, hogy mennyire jó is volt ez a konferencia, igazából csak utólag jöttem rá. Nemcsak a szakmai részét tekintve, hanem abból a szempontból is, hogy sikerült több emberrel megismerkednem, láttam még egy keveset a világból – ilyenkor döbben rá az ember arra, hogy a világ mennyire széles, szép, és mennyi látnivaló van benne. Én mindenkinek csak ajánlani tudom, hogy ha lesz ilyen lehetősége, ragadja meg. Biztos vagyok benne, hogy ugyanazzal a gondolattal fog hazaérkezni, mint én: „Bár tartott volna tovább!”

Kaspar Hauser, Európa gyermeke

Írta: Bathó Gábor

2005. július 9-én a rothenburgi magyar-német büntetőjog-történeti konferencia lezárásaként a résztvevők ellátogattak a közeli városban, Ansbachban található Kaspar Hauser-Múzeumba. Az, hogy ennek a nálunk kevésbé ismert rejtélynek egy egész múzeumot szenteltek, mutatja, hogy a német nyelvterületeken igen nagy népszerűségnek örvend. A múzeumot bejárva a következő történet bontakozik ki:

Kaspar Hausert 1828. május 26-án, Pünkösdhétfőn látták először a nürnbergi Unschlittplatzon. A körülbelül tizenhat éves fiatalember nagyon bizonytalanul mozgott, csak botladozott, a neki feltett kérdésekre alig érthetően csak annyit válaszolt: nem tudom. Amikor papírt és tollat adtak a kezébe, és a nevét kérdezték ő ezt írta le: caspar hauser. A máig megoldatlan rejtély ezzel kezdetét vette.

Atalány megfejtéséhez egyetlen kiindulópont egy levél volt, melyet az akkor Nürnbergben állomásozó könnyűlovass ezred lovasosztagparancsnokának, von Wessenignek címeztek. Von Wessenig nem tudott mit kezdeni a lelencsel, úgyhogy Kaspar Hauser első ismert szállása a nürnbergi vár fogdája, a Luginsland egyik cellája lett. Július közepéig bezárva tartották, többször kihallgatták, és számtalanszor mint látványosságot "állították ki". A rendőrség igen beható vizsgálata után arra a következtetésre jutottak, hogy egyrészt ezt az esetet egy igen összetett bűncselekményként kell kezelniük, másrészt pedig hogy Kaspar Hauser gyermekkorának nagy részét az emberek, a társadalomtól elválasztva, fogságban töltötte. A nála talált levelet a korabeli szakemberek hamisítványnak tekintették. Kaspar Hauser, aki igencsak

nehézkesen beszélt, nem tudott magáról semmit mondani az általa gyakran ismételt mondaton kívül: 'Olyan lovas akarok lenni, mint az apám'. Miután Binder polgármester nyilvánosságra hozta ezt az egyedülálló esetet, Kaspar Hauser egy Georg Friedrich Daumer nevű tanítóhoz került, aki nevelte, és felkészítette őt a társadalomba való visszailleszkedésre.

Hamarosan elterjedt a híre, hogy Kaspar Hauser a badeni-ház hercege lehet, és hogy egyesek azon munkálkodnak, hogy a trónra való útját szabaddá tegyék. 1829. október 17-én a Daumer-ház előtt támadás érte Kaspar Hausert, melynek során egy férfi, egy fejszéhez hasonló eszközzel a homlokán megsebesítette. Kaspar túlélte a támadást, minek nyomaként csak egy sebhely maradt. Ettől fogva egyértelművé vált, hogy a fiú nincs biztonságban, ezért a továbbiakban gyakran kellett lakást cserélnie. Ebben az időben bukkant fel egy különös angol lord, aki igen rövid idő alatt Kaspar Hauser legnagyobb támogatójává és egyben gyámjává is vált. Lord Stanhope elintézte Kaspar átköltözését Ansbachba, a pedáns Meyer tanárhoz, akit a Lord jól megfizetett munkájáért. Stanhope felvetette, hogy Kaspar Hausert elvinné magához Angliába, ám ebből semmi sem lett, és többet nem is jött elő ezzel az ötlettel, sőt maga a lord sem jelentkezett többet.

Amikor Kaspar Hauser 1831 decemberében Ansbachba költözött már egy Európában mindenhol ismert személyiség volt, és az ansbachi lakosság igencsak kivette részét sorsának alakításából, amint ezt a fiú 1833 májusában történt konfirmációja bizonyítja. Még az ansbachi fellebbviteli bíróság elnöke is foglalkozott a lelenc életútjával, ő alkotta meg az ún. herceg-

elméletet. Egy héttel Kaspar konfirmációja után meghalt Anselm von Feuerbach bírósi elnök, szerfelett különös körülmények között, valószínűleg megmérgezték. Ettől fogva „Európa gyermekének” napjai meg voltak számlálva. Azzal az ürüggyel, hogy megismerheti származását és az édesanyja nevét, az ansbachi Hofgartenbe hívták. Itt várt rá gyilkosa, aki egy jólírányzott szúrással éppen az ekkor körülbelül 21 éves fiatalember szívébe talált. Három nappal később Kaspar Meyer tanár lakásán meghalt, és 1833. december 20-án a városi temetőben helyezték örök nyugalomra. Ettől kezdve a Kaspar Hauser iránt tanúsított érdeklődés folyamatosan élénk maradt.

Azóta több mint 3000 publikáció foglalkozott Kaspar Hauserrel, sőt színdarab, musical és film is készült a történetből. Kialakult az az elmélet, hogy ez a fiatalember a törvényes badeni nagyherceg volt, ellenben az is felmerült, hogy csak egy egyszerű csalórol van szó. Ami biztos, hogy van egy ember, aki szimbólummá, mítosszá vált az idők során. Erre a mítoszra épült Ansbach város idegenforgalmának nagy része, 1998-ban nyitották azt a múzeumot, melyet a konferencia résztvevői látogattak meg, és ahol a rendelkezésre álló tényeket mutatják be és a megválaszolatlan kérdésekre adott lehetséges válaszokat. 1981-ben szobrot is állítottak Kaspar Hausernek, aminek egyik figurája a fiút első feltűnésének időpontjában ábrázolja 1828-ban, a másik pedig 1833-ban, halála előtt. Meglátogatható Meyer tanár és Feuerbach háza is, a temetőben a lelenc sírját gyakran keresik fel turisták. Kaspar Hauser kilétéről jelen pillanatban is folynak a kutatások. Jelenleg DNS-vizsgálatot végeznek alsónadrágján(!), hogy választ kapjanak arra a kérdésre, hogy Kaspar Hauser valóban a badeni hercegi család tagja volt-e vagy sem.

Nyári egyetem Heidelbergben
Internationaler Ferienkurs für deutsche Sprache und Kultur
(2005. július 29.- augusztus 25.)

Írta: Bathó Gábor

Idén 79. alkalommal rendeztek nemzetközi nyári egyetemet Heidelbergben. Az elsőt 1926-ban szervezték a Ruprecht-Karls-Universität oktatói és felsőbbéves hallgatói, amelyen akkor kevesebb, mint 50 tanuló vett részt. 2005-ben mind az öt kontinensről, 58 országból érkezett a több mint 600 résztvevő. A legnagyobb résztvevőszámmal Lengyelország és Olaszország képviseltette magát, de Ausztráliából, Mexikóból és a Dél-Afrikai Köztársaságból is jött egy-egy kisebb csoport. Mivel a részvétel nem volt ahhoz kötve, hogy valaki épp felsőfokú tanulmányait végezze, így a legidősebb hallgatótársunk 74 éves volt.

Hagyománnyá vált az évtizedek során, hogy minden évben meghatároznak egy mottót, mely idén az Európai Unió bővítése apropóján „Az új Európa keresése” volt. A szervezők célja ezzel az volt, hogy pontos képet adjanak a mai Európáról; arról a szerepről, amit Európa ma a világban betölt. Ennek társadalmi, gazdasági, irodalom-tudományi és történeti aspektusokból történő bemutatását célozták a szervezett programok.

Anyári egyetemen háromféle programon vehettek részt a hallgatók, volt egyszerű német nyelv- és gazdasági nyelvтанfolyam, valamint nyelvtanárok és germanisták részére hirdetett továbbképzés. Mindhárom program alapvetően három részből állt. Az első rész a hétköznap délelőtti nyelvi képzés volt, amely a német nyelvтанfolyamban

három szintből tevődött össze (alap-, közép- és felsőfok).

Persze ezalatt nem a száraz nyelvтанórákat kell érteni, hanem játékos, jó hangulatú órákat, amikben több időt töltött ki a nevetés, mint a nyelvtani szabályok tanulmányozása. A második rész délutáni szemináriumjellegű programokból állt, például kiejtési és hallásértési gyakorlatok, nyelvvizsga felkészítő, német irodalom, fordítás, szövegírás. Ezenkívül neves helyi professzorok által tartott előadásokat hirdettek meg, jogtörténeti, köztörténeti, közgazdaságtani, vallástörténeti és csillagászati témákban. Estéknként diszkót, koncertet és filmvetítést szerveztek. Azért, hogy hétvégén se unatkozzunk, az ország megismerésének jegyében kirándulásokon lehetett részt venni: Mainzba, Kölnbe, Trierbe, Nürnbergbe, Freiburgba és Rothenburgba.

Természetesen nem az előre meghatározott, szervezett programok adták a nyári egyetem gerincét, hanem az az idő, amit a különböző országból érkezettek között lehetett eltölteni. A közös nyelv egyedül a német volt, és így, ha hibáktól hemzsegeően is, mindenki rákényszerült a német beszédre, ami persze ismétcsak sok nevetésre adott okot.

Ajövő évi nyári egyetem szervezését már elkezdték, a program megtekinthető a www.zuv.uni-heidelberg.de/aaa/ifk.

Rákóczi Manifestuma

Írta: Lenkovicz Judit

Rákóczi és társai a szabadságharc kezdetének időpontját elvben jól választották meg. Számoltak a spanyol örökösödési háborúval, és bekapcsolódtak a hatalmi egyensúly kialakításáért folyó küzdelembe. Nehézségek, tévedések, kudarcok, vereségek sokaságával küzdve elérték, amit akartak: a változó Európa számolt Magyarországgal.

Az „*Universis orbis Christiani principibus et respublicis...*”- A keresztény világ minden fejedelmének és reszublikáinak címzett kiáltvány a szabadságharc okairól és céljáról tájékoztatta a világ népeit. A kiáltványt Ráday Pál tanácsos fogalmazta meg, s Rákóczi 1704 elején tette közzé. Keletkezése - Munkács, 1703. június 7. - a szabadságharc kezdetét jelezte. Nyomtatásban megjelent latinul, németül, franciául, hollandul és lengyelül. Felfigyelt rá egész Európa: 1704. január 5-én a bécsi angol követ, Charles Whitworts részletes kivonatban küldte el Anna angol királynőnek.

A Manifestum huszonegy pontban foglalta össze a fegyverfogás okait. Ezek egy része az uralkodó és az ország viszonyára vonatkozott. A király nem hívott össze országgyűlést, önhatalmúan új, megfizethetetlen összegű adókat vetett ki; megszegte a törvényeket, kiiktatta a négy rend törvényekkel védett jogait; kormányzási gyakorlatával megszüntette a hatalom ellenőrzésének hagyományos módjait, a hatalmat gyakorlók önkényesen jártak el. Összességében ezek az ország belső ügyei voltak.

A háború okait felsoroló pontok másik csoportja viszont a két külön ország viszonyáról szólt. Eszerint a Habsburg Birodalom külső hatalomként avatkozott be, fegyveres erővel elfoglalta az országot, felszámolta a gazdasági önrendelkezést, más állam illetékességébe utalta a bíráskodást, a politikai döntéseket. A kereskedést kisajátították, a Korona-jószágokat, a földbirtokot, bányákat idegenek kezébe adták.

Az uralkodó egy másik állam hatalmával is rendelkezett, döntései ennek a másik államnak az érdekét szolgálták. Eljárása nem volt más, mint a megtámadott ország alkotmányának és egész államiságának a tagadása. Magyarország állami létét felszámoló betagolása a birodalomba a magyar államon kívül álló hatalom érdekében állt. Magyarország szempontjából ezek ellenséges tettek voltak, olyanok, mint a hódítás vagy az alávetés bármely más ország részéről. Az ország az „ellenségnek” lett kiszolgáltatva, ezzel a kérdéskörrel a Habsburg kormányzat is intenzíven foglalkozott. A kormányzat a súlyos kérdéssel kapcsolatosan a fegyverjogra (*ius armorum*) hivatkozott, amely a kor nemzetközi gondolatrendszerében a hódítás jogát fejezte ki.

A Manifestum felsorolja a Magyarország önállóságát bizonyító tényeket, a korabeli felfogás szerint az állami léthez és függetlenséghez való történeti és szerzett jogait. A kiáltvány többek között említi a Magyar Királyság több évszázados múltját, királyai által szentesített törvényeit, kereszténységét, valamint az oszmánok feltartóztatásáért vívott évszázados harcot.

Közismert a Manifestum kezdő sora - „*Recrudescunt diutina inclytæ gentis Hungaræ vulnera...*”, azaz „*Megújulnak a dicsőséges magyar nemzetnek régi sebei...*” - szókincsében a „*sebek*”, a „*siralom*”, a „*fájdalom*”, a „*könny*” a politikai nyelv egyetemes fogalmai a Bibliából kiindulva váltak a szenvedés, országos veszteség szinonimáivá.

A kiáltványt áthatják az antikvitás motívumai, valamint a kor páthosza. Az állami önállóság érveiként vonultatja fel - az Aranybulla, uralkodói hitlevél és törvények említésével, - és emellett meghatározva az újkori államok követelményeit is: a kiváltságokkal nem rendelkezők védelme, a kereskedelem szabadsága, a tulajdon biztonsága, a szabad vallásgyakorlás és a lelkiismereti szabadság.

A vesztfáliai béke Európájának szellemében mutatta ki a Manifestum, hogy a karlócai békekötés módja törvénytelen és jogtalan volt. Az előzetes megállapodások ellenére a tárgyalásokból a magyarokat kirekesztették, a két államról - a Királyságról és a Fejedelemségről - tudtuk nélkül döntöttek. Két nagyhatalom állapodott meg a Királyi Magyarországról és az Erdélyi Fejedelemségről, vagyis utóbbiakat megfosztották önrendelkezésüktől. Államisága felszámolásának az ország minden lakosa vesztese lett. A Manifestum hivatkozik a természetjogra is, amelynek érvelését a korabeli katonaének tömöríti: „*még egy madár is sír, hogyha fészke bomol.*”

Ráday Pál

Kultúra-rovat:
Nemes Iringó: Játék

- novella -

Kiléptem az utcára a sötét lakásból. Az utcát félhomály borította, a végét sem láttam, csak az autók zaja sejtette, merre kell mennem. Néhány lámpa még gyéren világított. A lábam tudta merre kell mennie, az agyam még nem volt egészen ébren. Még félig azt az álmodtam, amit a vekker félbeszakított. Mintha semmi sem ébreszthetne fel ma. Az utca végén megszűnt a köd, mintha az idő hirtelen megváltozott volna. Autók, emberek, amint munkába sietnek. Mentem tovább a villamos felé. Egy másik utcából kifordult egy kislány, lógott a cipőfűzője. Késésben lehetett, egyik kezében a hátizsákját lóbálta, a másikban még a reggeli maradéka. Ahogy felém haladt sietős lépteivel egyre jobban felfigyeltem. A táskája narancsszínű volt, vékony nejlon anyag. Nekem is van egy hasonló! Manapság még csak hasonlót sem gyártanak. Amikor elhaladt mellettem már teljesen biztos voltam benne, hogy ugyanolyan, mint az én hátitáskám. Az enyém körülbelül velem egyidős, együtt jártuk ki az óvodát, mai napig hordom, mert nagyon szeretem. Ezért is kopott, szakadt már kissé. Bújtató zsebei vannak, és a zsebek fehér szegélyei néhol már elhagyják a narancsszín anyagot. Érdekes a kislány táskája is pont ily ramaty állapotú. Hirtelen megtorpantam, és visszafordultam. Csak néztem, ahogy siet tovább. Se lépni, se szólni nem tudtam. És ő haladt tovább a narancsszín hátizsákkal a karján. Majd miután az utolsó falat vajjas kenyeret is elmajszolta, a hátára vette a hátizsákot, az én hátizsákomat.

Néhány pillanatig még álltam ott, mint egy cövek, akit fejbe kólintottak. Aztán ismét elindultam a villamos felé. Gondolataim még mindig a kislányt kergették. Valószínűleg még mindig alszom, vagy csuda tudja, mi van velem.

A villamos csaknem otthagyt, futnom kellett, hogy elérjem. Lehuppantam egy székre és csak bámultam magam elé. Aztán folytatódott. Két láb, egy pár cipő, piros bakancsok az orrom előtt. Néhány éve karácsonyra pont ilyen bakancsot kaptam, azóta rongyosra jártam, már csak a kertben tudom hasznát venni. Amikor az ember kamasz, furcsa dolgokat művel.

Például férfiinget hord, meg kopott kord zakót, és hozzá piros bakancsot, aminek a fűzőjére barna fa gyöngyöt fűz. Pont ilyet, mint, amilyen most ez itt az orrom előtt. A jobb cipőn a gyöngy, hisz nem vagyok ballabas. Pont, mint ez...

Hirtelen felnéztem, de a bakancs tulajdonosa már leszállt, már csak egy rendetlen barna lófarkat láttam elszaladni.

Már cseppet sem voltam álmos. Figyeltem. Néztem az embereket, amint csendesesen rohannak a cél felé. Felszálltam velük a metróra, kezdtem másra gondolni, ma délután végzek, haza megyek, és végignyúlok az ágyon, és bámulom a plafont.

A Nagyvárad téren felszállt egy anyuka a kislányával. Óvodás lehetett a kicsi, mert nem volt más nála, csak egy baba, amelyet a karjában szorongatott. Hallottam, amit az anyuka rászól, hogy fogja erősen, nehogy leejtse. Rég nem láttam ilyen babát, ez leginkább egy szőrmók és egy baba keveréke hasonlított, mert csak az arca volt műanyagból. Mint az én Jucim. De rég volt. Kiskoromban nem szerettem a babákat, csak kisállatokkal játszottam. Ezért örültem Jucinak, mert ő valahogy mégsem volt igazi baba. Egy nap anyukám megkért, hogy mielőtt a játékok kitűrnak kis szobámból, szuperáljak ki néhányat, amelyeket nem szeretek vagy nem játszom már velük.

Fogtam hát ezeket és kezdtem összegyűjteni őket egy dobozba. Amikor úgy gondoltam kész vagyok, ránéztem Jucira. Na, gyere.- mondtam.- El kell válnunk. Megpuszítottam, és a doboz tetejére tettem. Kicsit pityeregtem is. Amikor jött a kukás autó, anyukám levitte a dobozt. Kicsit furcsállta ugyan, hogy miért került Juci is a dobozba, mert jól tudta mennyire szeretem, de végül úgy gondolta, tudom, mit teszek, hisz elmondta nekem, hogy csak azt dobjam ki, ami nem kell. Azóta sem értem, miért tettem, megmagyarázhatatlan.

Közben beértem a suliba, elkéstem. Amikor beléptem az előadóba, a professzor rám szólt: -Kisasszony, önt az első sor várja.

Riport dr. Képes György egyetemi tanársegéddel, tanszékünk oktatójával

Írta: Pafféri Zoltán

Név: dr. Képes György

Születési hely, idő: Budapest, 1973. augusztus 12.

Családi állapot: nős, első babájuk most érkezik

Tanulmányok: ELTE Apáczai Csere János Gyak. Gimn. (1991), ELTE ÁJK (1996), ELTE JTKI európai szakjogászképzés (2000), ELTE ÁJK PhD szervezett képzés (2000)

Munkahely: ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék, Aradszky és Képes Ügyvédi Iroda

Kedvenc étel: kapos tökfőzelék, és persze feleségem, édesanyám és nagymamám főztje

Kedvenc ital: Panaché (80% limonádé, 20% világos sör), Traubisoda

Kedvenc színész: Leslie Nielsen, Morgan Freeman, Kevin Bacon, Mel Gibson, Helen Hunt, Sophie Marceau, Jean Reno, Liam Neeson, a magyarok közül Rudolf Péter, Gálvölgyi János, Eperjes Károly, Pásztor Erzs, Hacser Józsa... és még (nagyon) sokan mások

Kedvenc film: Top Secret és más vígjátékok (Drakula halott és élvezi, Csupasz pisztoly, Airplane, Gyaloggalopp, Üvegtigris, Legényanya...), a komolyabbak közül Schindler listája, A napfény íze, Rettenhetetlen, A remény rabjai, Esőember... és még rengeteg!

Kedvenc zene: Beach Boys, Status Quo, OMD, Modern Talking, London Boys

Kedvenc autó: japán típusok (most éppen a Mazda6) és régi autók (Audi 100 Coupé, VW Karmann Ghia, Moszkvics 412, Volga M-21 és M-24)

Gyűjt-e valamit: 1/43 arányú autómodelleket és a nyolcvanas évek zenéit CD-n

Hogyan döntött a jogi egyetem mellett a felvételi lap beadásakor? Voltak esetleg családi előzmények?

Jogász tudomásom szerint generációkra visszamenőleg biztosan nem volt a családukbán. Szüleim orvosok, ami annyiban segített a döntésben, hogy orvos semmiképpen nem szerettem volna lenni. Anyai nagypapám mérnök volt, ami viszont a műszaki pálya felé orientálhatott volna. Ráadásul egészen kicsi

korom óta érdekelt az autók. Nagyszüleim ablakából egy sportpálya parkolójára láttam, így fentről lerajzoltam az autókat, sőt, még saját "fejlesztéseim" is voltak. Nagypapám volt évfolyamtársa és egyik legjobb barátja volt ifjabb Zerkovitz Béla, a híres kuplészerző ("Éjjel az omnibusz tetején...") fia, aki korábban az Ikarus főmérnöke volt. A vele történt találkozás is meghatározó volt számomra, de mint látható, nem annyira, hogy autóbuszokat tervezzek. Mindebből mára csak annyi maradt, hogy érdekelnek az ipari formatervezés legújabb eredményei, folyamatosan figyelemmel kísérem a változásokat, és ez nem csak az autókra, hanem más használati tárgyakra is vonatkozik. Igazából tíz éves korom óta vonzott a jogi pálya. Akkortájt játszották a tévében a Petrocelli című sorozatot és eldöntöttem, hogy lánglelkű védőügyvéd leszek, akinek persze csak ártatlanul meghurcolt védenecsei lesznek. Idővel elmúltak az illúzióim, de a kedvem nem ment el a jogtól és más területek felé fordultam.

A gimnáziumban volt egy olyan rövid időszak is, amikor elhajlottam a közgáz felé, mert bármilyen furcsa, érdekelt és ment is a matek, de visszatértem az eredeti álomhoz. A közgazdasági kérdések iránti érdeklődésemet most ügyvédi praxisomban, a gazdasági jogban élem ki.

Hallgatóként hogyan került a tanszékre?

Révész T. Mihály tanár úr '91-ben a szabadságjogok történetéről tartott egy fakultációt, ott „fertőződtem meg a jogtörténettel. Másodéves koromban lettem demonstrátor, először itt, majd – miután Révész tanár úr az egyetemes tanszék vezetője lett – az egyetemes jogtörténeti tanszéken. Hozzá írtam az évfolyamdolgozataimat és a szakdolgozatomat is, médiajog-történetből. Közben a politológia tanszéken Fellegi Tamás fakultációját hallgatva tetszett meg az amerikai politikai kultúra és az amerikai alkotmánytörténet, utóbbival – a magyar jogtörténet mellett – a mai napig foglalkozom kutatóként és oktatóként egyaránt.

Tanult külföldön?

Még gimnazista koromban egy hónapig voltam Olaszországban az olasz kormány nyelvi ösztöndíjával a perugiai egyetemen, amit egy országos olasz élőbeszéd-versenyen nyertem el. Joghallgatóként 1994-ben angol nyelvű Tempus-ösztöndíjat nyertem, és egy trimesztert töltöttem az amszterdami egyetem jogi karán, ahol összehasonlító alkotmányjogi előadásokat látogattam, de amerikai jogot is hallgattam egy Hawaii-szigetekről származó, Tom Cruise-ra emlékeztető professzor, Brian Tamanaha előadásában.

Az egyetem után hogyan alakult az élete?

Megkettőződött a személyiségem. Harmadévtől egy ügyvédi irodában segédkeztem, ahol később főállásban ügyvédjelölt lettem. 1998-ban tettem le a szakvizsgámat, azóta ügyvédkedem. 2000. májusában volt évfolyamtársammal, egyben legjobb barátommal, dr. Aradszky Zsolttal önálló ügyvédi irodát alapítottunk. Szinte kizárólag gazdasági jogi ügyekkel foglalkozunk. Én elsősorban egy viszonylag alacsony alkoholtartalmú habzó italokat gyártó és forgalmazó cég különféle jogi ügyeit látom el, de besegítek az ügyvédi iroda más megbízásainak ellátásába is. Az említett vállalat révén a kereskedelmi jog és versenyjog lett a fő szakterületem.

A másik énem (vagy az egyik?) az egyetemen él. Ötödéves koromban egyszer-egyszer Révész professzor urat helyettesíthettem a szemináriumain és nagyon megtetszett az oktatás. Miután végeztem 1996-ban, PhD-hallgatóként kerültem vissza a tanszékre Mezey Barna professzor úr szárnyai alá. Ha jól emlékszem, 2001 óta vagyok tanársegéd, de már doktoranduszként is tartottam szemináriumi órákat.

A PhD-dolgozatomat pedig éppen a mai napon adtam le, a címe „Az Amerikai Egyesült Államok alkotmánya és hatása a magyar polgári átalakulás közjogi gondolkodására”. Mint látható, két látszólag (földrajzilag pedig ténylegesen) egymástól távoli jogtörténeti kutatási területemet, az amerikai alkotmányt és a magyar jogtörténetet igyekeztem egymáshoz közelebb hozni.

A „kettős életen” kívül jut ideje más elfoglaltságra is?

Egyszerre dolgozom az egyetemen, az irodában és a már említett vállalatnál, ezért

előfordul, hogy egy nap három helyszín között cikázom a városban, így örülök, ha nem töröm össze az autót és épségben hazaérve még a magánéletemre is jut némi idő.

Mivel foglalkozik a szabadidejében?

Feleségem könyvvizsgáló, és a szülési szabadság előtt számviteli főmunkatársként dolgozott egy állami tulajdonú cégnél. Kevéske szabadidőnket így mindig is igyekeztünk együtt, otthon vagy értékes programokkal tölteni. Most pedig nagy változás áll be az életünkbe, hiszen hamarosan érkezik első gyermekünk. Ezért jelentősen módosulni fog az időbeosztásom, több időt fogok szentelni a családra.

Van valami hobbija?

A feleségem szokta mondani, hogy még nem találkozott olyan emberrel, akinek annyi, ráadásul egymástól annyira különböző hobbija lenne, mint nekem. Ráadásul a különféle kedvteléseim között a sorrend is elég gyakran váltakozik.

Először is, nagyon szeretek teniszezni, kikapcsol a munka után. Eddig igyekeztem heti rendszerességgel időt szakítani rá, hétvégenként pedig gyermekkori jóbarátom oktatott, aki amellet, hogy jogtanácsos egy közigazgatási szervnél, korábban versenyszerűen teniszezett és edzői diplomája is van. A közeljövőben valószínűleg kevesebbet fogok tudni játszani, de reményeim szerint azért heti vagy kétheti egy alkalom így is megmarad. A tenisz egyébként azért nagyon jó sport, mert a mozgás mellett kikapcsolódást is jelent, és az én szintemen egyáltalán nem megerőltető. Persze Federer és Nadal szintjén már bizonyosan.

Emellett gyermekkorom óta szeretem az autókat, ami több hobbimban is megnyilvánul. Ma már ritkán ülök le autókat rajzolni, viszont több mint húsz éve gyűjtöm az autómódelleket, február óta pedig egy öreg (még nálam is idősebb) Moszkvics 412-es boldog tulajdonosa vagyok, így most van kibontakozóban a veteránautó-szenvedélyem. Nagy élmény volt május 1-jén kipöfögni a Hungaroringre a szocialista autók találkozójára, ahol eddig mindig csak mint érdeklődő vettem részt.

Szintén közel húsz éve szeretem a számítógépeket, korábban sokat játszottam, komputeres újságokban publikáltam, sőt még számítógépes boltban is dolgoztam a 90-es évek elején. Ma már csak a tökéletes

kikapcsolódást jelentő stratégiai játékok (mint például a Civilization-sorozat) és néha egy-egy autóverseny maradt meg. Bevallom, utóbbi célból nemrégiben vásároltam egy Nintendo játékkonzolt, mert otthon Macintosh számítógépem van (egy Amerikával foglalkozó októnak mi más is lehetne), ami ilyen játékokra nem igazán alkalmas.

Ezen túl szívesen hallgatok zenét is, főként a '70-es–80-as éves elektronikus popzenéjét kedvelem, ezekből elég komoly gyűjteményem is van.

Na és persze az olvasás sem maradhat ki. Mivel szakmai ártalomként egész nap szövegeket olvasok különféle monitorokon vagy nyomtatott formában, a szemem elég fáradt estére, így elsősorban rövidebb lélegzetű műveket (novellákat, rövidebb regényeket) olvasok elalvás előtt. Nagyon kedvelem két, talán kevésbé ismert olasz szerző, Dino Buzzati és Italo Calvino műveit, a Nagy Könyv választásán pedig minden létező eszközzel igyekeztem Szerb Antal Pendragon-legendáját támogatni, sajnos sikertelenül. Legfrissebb élményem a Nobel-díjas dél-afrikai író, J. M. Coetzee Foe című kisregénye, amely a mindannyiunk számára jól ismert Robinsontörténetet meséli el teljesen új látószögben. Ezt is mindenkinek jó szívvel ajánlom.

Mit tart fontosnak az életében?

Most, néhány héttel (vagy talán nappal) a kisbabánk születése előtt elég könnyen tudok válaszolni erre a kérdésre: a családomat. Feleségem és leendő gyermekem, azaz a szűk család mellett ez a mai napig jelenti számomra édesanyámat, nagymamámat (akivel igyekszem legalább hetente egyszer együtt kávézni és faggatni az életéről, amelyről nyugodtan lehetne Magyarország a 20. században címmel egy többkötetes könyvet írni) és persze öcsémet is, akire nagyon büszke vagyok. Ha valaki beírja egy internetes keresőprogramba a nevét (Gábornak hívják), könnyen rájöhethet, hogy miért. De feltételezem, hogy a joghallgatók, mint humán értelmiségiek, előszeretettel tanulmányozzák a kortárs költészetet, így a keresőprogram használata is szükségtelen.

Természetesen nagyon fontos számomra a család mellett az oktatói és tudományos tevékenység is, erre erőmön felül is igyekszem mindig időt és energiát szakítani. Sikerült úgy alakítanom az életemet, hogy csütörtökönként

egész nap csak az egyetemen vagyok. Ez az egyetem és a tanszékiünk szellemisége miatt különleges nap számomra, kicsit olyan érzés, mint amikor egy műkedvelő festő végre fel tud menni a kis műtermébe a mindennapi favágás után. A csütörtök így egyfajta tabu számomra, ilyenkor semmi mással nem is vagyok hajlandó foglalkozni.

Nem tagadom ugyanakkor, hogy ügyvédi tevékenységemet is fontosnak tekintem, hiszen egyfajta háttérrel biztosít, és bizony az sem hátrány, hogy az ember a gyakorlatban is ismeri vagy ismerni véli (de mindenképpen alkalmazni próbálja) a jogszabályokat, azaz hogy azoknak legalább egy jelentéktelen töredékét.

Ügyvédi irodánkat Zsolt barátommal egyfajta közös gyermekként szeretjük és építgetjük, és büszkén mondhatom, hogy ma már egy harmadik társunk is van, aki korábban ügyvédjelöltként dolgozott nálunk és idén tette le szakvizsgáját, kiváló eredménnyel.

Mondanom sem kell, hogy a saját vállalkozás bizonyos szabadságot ad, hiszen nincsen klasszikus értelemben vett főnököm (ugyanakkor persze jókora felelősséggel is jár). Az mindenesetre kétségtelen, hogy mondjak egy nagy ügyvédi irodánál (ahogy mondani szoktuk: jogi gyárnál) alkalmazottként az alkatomnál, személyiségemnél fogva még a jelenlegi jövedelmem sokszorosáért sem tudnék örömmel dolgozni, mivel a függetlenség megőrzését rendkívül fontosnak tartom.

Ez a függetlenség, mint tudjuk, számomra elsősorban azt jelenti, hogy eljöhettek az egyetemre tanítani, részt vehetek a tudományos diákkör munkájában, sőt, akkor sem kiabált rám senki, amikor pénteken a levéltárban vagy az Országgyűlési Könyvtár parlamenti külön-gyűjteményében kutattam ügyvédkedés helyett.

A MÁJTI TDK új szemesztere

Ma a Magyar Állam- és Jogtörténet-tanszék tudományos diákköre nagy múltra tekint vissza és az állami, társadalmi berendezkedés változásával mindig újabb és újabb formát öltött. 2005 őszi szemeszterétől kezdve ismét új formában, a hagyományokból merítve szervezzük meg a diákkör üléseit.

Az eddigi előadás-jellegű, „populárisabb” formát a vita, tdk-tagok aktívabb részvételének irányába kívánjuk elmozdítani. A második félévben szeretnénk elérni, hogy hallgatótársaink saját „kutatásaikat” elkezdve, be is számoljanak a témában addig elért eredményeikről, hogy aztán közös gondolkodással, vitával segítsük a további munkát. Természetesen továbbra is lesznek „hivatásos” előadók, de szeretnénk, ha egy bevezető előadás után, vitáznánk a téma kapcsán.

Jelen céljainkkal szeretnénk elérni azt, hogy a tudományos diákkör az egyetemi tömegképzés korában egy szigetet képezzen, ahol a hallgatónak lehetősége van a saját érdeklődése szerint egy-egy témában elmélyedni, gyakorolni a szóbeli és írásbeli szereplést, amelyre egyébként nem lenne lehetősége az oktatási struktúra jellege folytán.

Tudjuk, hogy elsősként az embert rengeteg dolog érdekli, ilyenkor még lelkes, aktív. Az is igaz továbbá, hogy a felsőbb éves hallgatók igen nagy hányada a Magyar Jogtörténet tanszékre írja évfolyamdolgozatát, az itt meghirdetett fakultatív kurzusokat végzi el.

Természetesen örülünk annak, hogy ilyen sokan megfordulnak a tanszéken, így több alkalmunk nyílik arra, hogy a jogtörténet valódi szépségeit megismertessük a hallgatókkal. Sajnos azáltal, hogy az egyetemi oktatás a humán ismeretek maximumát kívánja átadni a hallgatónak, kevesebb idő marad egy-egy területen való elmélyülésre, kutatásra.

Diáknak lenni azonban jó dolog és többek között ezt is szeretnénk hangsúlyozni. A TDK feladata olyan programokat szervezni, amelyek alkalmasak arra, hogy a tárgyban rejlő sokszínűséget, sokoldalúságot kihozza.

Kezdeti érdeklődésből váljon komoly kapcsolat, alakuljanak életre szóló barátságok. A fenti céljaink eléréséhez kérünk aktív együttműködést minden érdeklődőtől, hogy ez a tanév is érdekes, élményekben gazdag legyen!

Beke-Martos Judit és Pafféri Zoltán
TDK titkárok

Magyar Jogtörténeti TDK Programja

2005 ősz

Az ülések időpontja: KEDD 18⁰⁰

SZEPTEMBER

14. *Dr. Mezey Barna:* Jogtörténet és történelem

20. *Dr. Horváth Attila:* A XX. Század története politikai viccekben

27. Látogatás az Igazságügyi és Orvosszakértői Intézetben

OKTÓBER

4. Gólyahajó miatt elmarad a TDK ülés

11. *Dr. Kovács András Péter:* Az emberi jogok változása a médiajog fejlődése során

18. *Bathó Gábor:* Államfő régen és ma

26. (szerda) Látogatás a gödöllői Grassalkovich kastélyban

27. (csütörtök) Látogatás a Parlamentben, az Országgyűlési Levéltárban és Könyvtárban

NOVEMBER

8. *Ábel Csaba:* Integrációs törekvések Európában a középkortól napjainkig

15. *Dr. Máthé Gábor – Dr. Nagy Marianna:* Közigazgatás régen és ma

22. Látogatás a Budapesti Fegyház és Börtönben

29. *Dr. Tőkés Géza:* Hogyan változott az igazságszolgáltatás a rendszerváltás után?

DECEMBER

6. Záróülés és konzultáció (Felkészítés a vizsgaidőszakra)

IMPRESSZUM

Szerkesztette: Beke-Martos Judit
Címlapterv: Balogh Boglárka
Tördelés és korrektúra: Beke-Martos Judit
Munkatársak: Bathó Gábor, Képešy Imre, Kiss Bernadett,
Lenkovics Judit, Nemes Iringó, Pafféri Zoltán,

A' KERESZTYÉN VILÁG
MINDEN FEJEDELMEINEK ÉS RESPUBLIKÁINAK,
úgy egyéb akármelly, akárminémű állapotú, betsületű, méltóságú,
TISZTÚ ÉS FELSŐSÉGŰ RENDEKNEK.

MI FELSŐVADÁSZI
RÁKÓCZI FERENCZ,
ISTENNEK KEGYELMÉBŰL
FEJEDELEM, *Saáros vármegyének FŐISPÁNNYA,*
munkácsi és makoviczai HERCEG, Sáros-Pataknak,
Tokajnak, Regécnek, Etsednek, Somlyónak, Ledniczének,
Szerentsnek, Ónodnak ÖRÖKÖS URA.

A' dolognak örök emlékezetire!

Meg-újjúlnak a' DITSŐSSÉGES MAGYAR NEMZETNEK régi se-
bei, és hazánk megsebesült szabadságának mostoha
kézzel ennyiszor enyhített sebhelye, minekutánna
alattomban el-bádgyadott tagai, az Austriai Háznak
Isten ítéletiből való birodalma alatt, féltvén hogy ép
részére is reá hat a' végső veszedelem, fegyverrel kíván el-vágattatni. El-
ámulnak sokaknak elméjek, a' meg-háborodott országnak viszontagságos
ujságátul meg-rettenvén, és hogy ez a' meg-nem rontatott, ditsőséggel s
szép kies tsendességgel ennyi sok száz esztendőktől fogván virágzó és